

บทที่ 3

ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด ในการประกอบธุรกิจในประเทศไทย

ตามที่ได้กล่าวแล้วว่า นิติสัมพันธ์ตามกฎหมายมหาชนนั้นมีปัญหาสำคัญ ๆ อยู่หลายปัญหาด้วยกันเช่น การเข้าสู่ตลาด (Market Access) เสรีภาพในการประกอบธุรกิจ ความรับผิดชอบต่อสังคมในการประกอบธุรกิจ และการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

และในการศึกษาในบทที่ผ่านมาสามารถตอบปัญหาของนิติสัมพันธ์ตามกฎหมายมหาชนในเรื่องการเข้าสู่ตลาด (Market Access) และเสรีภาพในการประกอบธุรกิจในประเทศไทยไปแล้ว ดังนั้น ในบทนี้จึงจะทำการศึกษาในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมในการประกอบธุรกิจ โดยเน้นศึกษาถึงเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของแอลจีไทย ในการประกอบธุรกิจในประเทศไทย

สำหรับความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นจะมีได้ทั้งที่เป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน และนิติสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชนด้วยกันเอง ซึ่งหากพิจารณาตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลแล้วจะพบว่า ถ้าเป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับรัฐที่มีลักษณะระหว่างประเทศ นิติสัมพันธ์นั้นก็จะตกอยู่ภายใต้กฎหมายมหาชนของรัฐคู่กรณี เว้นแต่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เช่น กรณีรัฐออกกฎหมายให้เอกชนต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมด้านแรงงาน หรือมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น แต่นิติสัมพันธ์ระหว่างเอกชนด้วยกันเองที่มีลักษณะระหว่างประเทศจะตกอยู่ภายใต้กฎหมายขัดกัน

โดยความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นมีความสัมพันธ์กับกฎหมายอย่างมาก ซึ่งจะเห็นได้จากปัจจุบันมีกฎหมายระหว่างประเทศที่เป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ประกอบการมีความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่หลายฉบับ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก อนุสัญญาด้านแรงงาน ฯลฯ

นอกจากกฎหมายระหว่างประเทศแล้ว ยังมีกฎหมายภายในของรัฐที่เป็นลายลักษณ์อักษรกำหนดให้เอกชนต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสิทธิมนุษยชน แรงงาน สิ่งแวดล้อม การต่อต้านการคอร์รัปชัน และการคุ้มครองผู้บริโภค

อย่างที่กล่าวแล้วว่าความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นมีได้ 2 ระดับ ได้แก่ ระดับรัฐกับเอกชน และเอกชนกับเอกชน ดังนั้น ผู้เขียนจึงจะทำการศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคมใน 2 ระดับนี้ โดยจะเน้นศึกษาถึงความรับผิดชอบต่อสังคมใน 4 ด้าน คือด้านสิทธิมนุษยชน ด้านการต่อต้านการคอร์รัปชัน ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการคุ้มครองผู้บริโภค โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิทธิมนุษยชน

ภายใต้ The UN Global Compact ขององค์การสหประชาชาติได้ให้แนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights) เช่น ภาคธุรกิจจะต้องปฏิบัติตามกฎใด ๆ ให้สอดคล้องกับกฎหมายภายในและกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ภาคธุรกิจจะต้องให้รางวัลหรือผลตอบแทนที่เป็นธรรมต่อลูกจ้างของตนด้วย และภาคธุรกิจจะต้องกำหนดเรื่องสิทธิมนุษยชนในนโยบายขององค์กรรวมถึงวัฒนธรรมขององค์กรด้วย เป็นต้น แต่เนื่องจาก The UN Global Compact ไม่มีสถานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ แต่มีสถานะเป็นเพียงตัวอย่างหรือตัวชี้นำ (Guideline) ให้ภาคธุรกิจนำไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อภาคธุรกิจเท่านั้น¹ แต่หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนสามารถนำมาใช้เป็นแนวปฏิบัติได้เช่นกัน

และตามที่กล่าวแล้วว่าภายใต้หลักกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล หากเป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชนย่อมตกอยู่ภายใต้กฎหมายของรัฐคู่กรณี เว้นแต่จะได้ออกข้อบัญญัติเป็นอย่างอื่น แต่หากเป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชนที่มีลักษณะระหว่างประเทศย่อมตกอยู่ภายใต้กฎหมายขัดกัน ดังนั้น หัวข้อนี้จึงจะแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 หัวข้อหลัก คือ นิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน (รัฐกับแอลจีไทย) และนิติสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชน (เอกชนกับแอลจีไทย) ดังนี้

3.1.1 นิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับบริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด

เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิทธิมนุษยชน

ในกรณีที่รัฐได้ออกกฎหมายมาใช้บังคับกับเอกชนนั้น ถือเป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน และเอกชนที่อยู่ในดินแดนของรัฐนั้นก็ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่ออกโดยรัฐนั้นด้วย

ปัจจุบันประเทศไทยเป็นภาคีสถิติสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติซึ่งถือเป็นสนธิสัญญาหลัก มีจำนวนทั้งสิ้น 5 ฉบับ ได้แก่อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อนุสัญญาว่า

¹ United Nations Global Compact, "What is the UN Global Compact?," <<http://www.unglobalcompact.org/AboutTheGC/index.html>>, 6 February 2008.

ด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ² จึงทำให้ประเทศไทยจำต้องให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาดังกล่าว ซึ่งประเทศไทยเองก็คงไม่สามารถปล่อยให้ภาคธุรกิจต่าง ๆ รวมถึงบุคคลใด ๆ กระทำการ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีนั้น

ประเทศไทยจึงต้องออกกฎหมายภายใน เพื่อบังคับให้เป็นไปตามความตกลงระหว่างประเทศดังกล่าวข้างต้น โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้โดยตรงได้แก่พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2542 และเมื่อกฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับแอลจีไทยซึ่งประกอบกรอยู่ในดินแดนของประเทศไทยและอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของประเทศไทย แอลจีไทยจึงไม่อาจปฏิเสธที่จะต้องมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ได้ และเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้ แอลจีไทยจึงต้องปฏิบัติตามนโยบายต่าง ๆ ที่ออกโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนภายใต้กฎหมายฉบับนี้ เช่น ส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

เมื่อใดก็ตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนพบว่าแอลจีไทยได้กระทำการใด ๆ อันเป็นการละเมิดต่อสิทธิมนุษยชน เช่น แอลจีไทยทำการผลิตสินค้าโดยมีการละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนสามารถสั่งให้แอลจีไทยดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้นให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด และให้แอลจีไทยแจ้งผลการดำเนินการให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนทราบ (มาตรา 29 แห่ง พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2542)

นอกจากนี้ ในเรื่องของสิทธิมนุษยชนนี้ยังสามารถพิจารณาได้จากอนุสัญญาเกี่ยวกับแรงงานที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันกับอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศแล้ว 14 ฉบับ³ และเมื่อประเทศไทยได้ให้สัตยาบันในบรรดาความตกลงระหว่างประเทศแล้ว ประเทศไทยก็จะต้องบัญญัติกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศดังกล่าว และปัจจุบัน

² สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน, “พันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชน,” <http://www.nhrc.or.th/menu_content.php?doc_id=29>, วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2551.

³ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, “มาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศ,” <<http://www.labour.go.th/ilo/index.htm>>, วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2551.

ประเทศไทยก็มีกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดสิทธิและหน้าที่ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง และเป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรฐานแรงงานขั้นต่ำเอาไว้ ส่วนพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 เป็นกฎหมายที่มีข้อกำหนดเพื่อวัตถุประสงค์ให้ลูกจ้างกับนายจ้างสามารถทำงานร่วมกันอย่างปกติสุข

ทั้งนี้ แอลจีไทยไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงในการปฏิบัติตามกฎหมายเหล่านั้น โดยทำความเข้าใจกับความตกลงใด ๆ ที่ขัดกับกฎหมายได้ เนื่องจากกฎหมายแรงงานเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งจะทำให้ความตกลงดังกล่าวเป็นโมฆะ

และปัจจุบันแอลจีไทยได้มีการทำสัญญาจ้างแรงงานที่สอดคล้องกับบรรดากฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว และในการจ้างบริษัทอื่นให้จัดหาแรงงานเพื่อทำงานให้กับแอลจีไทยนั้น แอลจีไทยจะระบุในข้อสัญญาว่าให้บริษัทที่รับจ้างนั้นจัดหาพนักงานที่บรรลุนิติภาวะแล้ว รวมทั้งจะต้องจัดสวัสดิการให้พนักงานเหล่านั้นตามที่กฎหมายกำหนด และการจ่ายค่าจ้างจะต้องถูกต้องตรงตามกำหนดเวลา เป็นต้น จึงทำให้ไม่พบการกระทำละเมิดสิทธิมนุษยชนของแอลจีไทยในขณะนี้

อย่างไรก็ดีจะเห็นได้ว่านิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชนนี้ เอกชนจะอยู่ในฐานะที่ด้อยกว่ารัฐ และเอกชนจะไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ที่เป็นการขัดหรือแย้งกับข้อกำหนดที่ออกโดยหน่วยงานของรัฐที่ขอด้วยกฎหมายได้ ดังนั้น แอลจีไทยจึงมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามบรรดากฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

3.1.2 นิติสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับบริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด

เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิทธิมนุษยชน

นิติสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับแอลจีไทยในกรณีนี้ จะเป็นกรณีที่แอลจีไทยมีหน้าที่ต่อเอกชนด้วยตนเองในการที่จะไม่กระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น ไม่ละเมิดสิทธิลูกจ้าง หรือไม่จ้างแรงงานเด็ก เป็นต้น และหากแอลจีไทยได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อเอกชนรายหนึ่งรายใด และเอกชนนั้นได้ฟ้องร้องแอลจีไทยต่อศาลภายในของไทยที่มีเขตอำนาจแล้ว และกรณีของนิติสัมพันธ์ระหว่างแอลจีไทยกับเอกชนผู้นั้นก็จะตกอยู่ภายใต้กฎหมายขัดกันของไทย และศาลไทยจะต้องทำการเลือกกฎหมายที่มีผลต่อนิติสัมพันธ์นี้ ภายใต้หลักกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ตามที่ได้ศึกษาแล้วในบทที่ 1

สำหรับหน้าที่ของแอลจีไทยที่มีต่อเอกชนในกรณีสิทธิมนุษยชนนี้อาจจะเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย หรือข้อกำหนดในสัญญาก็ได้ โดยข้อกำหนดของสัญญานั้น เช่น สัญญา

จ้างแรงงาน หรือสัญญาจ้างทำของ ฯ นอกจากนี้ความรับผิดชอบต่อสังคมในดังกล่าวก็อาจจะเป็นผลมาจากนโยบายภายในของแอลจีไทยเองก็เป็นได้ เช่น นโยบายของแอลจีไทยในเรื่องอาชีวอนามัยและความปลอดภัยของพนักงาน ซึ่งในนโยบายนี้ส่วนหนึ่งจะมีการคำนึงถึงเรื่องสภาพแวดล้อมภายในโรงงานโดยมุ่งเน้นถึงผลกระทบที่อาจเกิดแก่บุคลากรในโรงงาน และเกิดแก่ชุมชนใกล้เคียง นอกจากนี้แอลจีไทยยังมีนโยบายเรื่องการป้องกันอัคคีภัยที่มุ่งเน้นต่อความปลอดภัยของพนักงานในโรงงาน และชุมชนใกล้เคียงด้วย

โดยสรุปแล้วความรับผิดชอบต่อสังคมของแอลจีไทยที่มีกับเอกชนในเรื่องสิทธิมนุษยชนนี้จะสามารถพบได้จากข้อตกลงในสัญญา และนโยบายภายในของแอลจีไทยนั่นเอง

3.2 ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการต่อต้านการคอร์รัปชัน

ตามหลักการข้อ 10 แห่ง The UN Global Compact ขององค์การสหประชาชาตินั้น ได้ให้แนวปฏิบัติไว้ว่าภาคธุรกิจควรต่อต้านการคอร์รัปชันทุกรูปแบบ รวมถึงการเรียกรับสินบนและการติดสินบนทุกประเภท ซึ่งแนวทางนี้ภาครัฐและเอกชนก็สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติในเรื่องนี้เพื่อส่งผลดีกับสังคมโดยรวมได้

เนื่องจากความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการต่อต้านคอร์รัปชันนี้จะเกี่ยวข้องกับรัฐ และเอกชนด้วย ดังนั้น ในหัวข้อนี้ก็จะทำการศึกษาถึงนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน และระหว่างเอกชนกับเอกชนเช่นเดียวกัน

3.2.1 นิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับบริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด

เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการต่อต้านการคอร์รัปชัน

ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการคอร์รัปชันอยู่หลายฉบับที่บังคับใช้กับเอกชน และบรรดากฎหมายดังกล่าวก็ส่งผลให้เอกชนมีความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการต่อต้านการคอร์รัปชันโดยปริยาย เช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และประมวลกฎหมายอาญา เป็นต้น

สำหรับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 นั้น จะเป็นกรณีความรับผิดชอบที่มุ่งบังคับใช้กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และความรับผิดชอบดังกล่าวจึงไม่ใช่ความรับผิดชอบโดยตรงต่อแอลจีไทย แต่ความรับผิดชอบที่มีผลโดยตรงต่อแอลจีไทยในการประกอบธุรกิจนั้นได้แก่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และประมวลกฎหมายอาญา

โดยความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ที่เกี่ยวข้องกับแอลจีไทยได้แก่กรณีที่แอลจีไทยได้กระทำความผิดฐานฟอกเงิน แม้ว่าการกระทำของแอลจีไทยดังกล่าวจะได้กระทำในต่างประเทศ แต่แอลจีไทยก็ต้องรับโทษในประเทศไทยด้วย (มาตรา 5 และมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542) และความรับผิดชอบของแอลจีไทยภายใต้ประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตนั้นได้แก่ กรณีการติดสินบนเจ้าพนักงาน ตามมาตรา 144 นั้นเอง

อย่างไรก็ดี ในเรื่องการต่อต้านการคอร์รัปชันในประเทศเกาหลีจะมีกฎหมายฉบับหนึ่งที่ห้ามไม่ให้คนชาติของเกาหลีไปกระทำการทุจริต เช่น การให้สินบนเจ้าพนักงานของรัฐต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ กล่าวคือ Act on Preventing Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions (มาตรา 1 และมาตรา 2) ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎหมายฉบับนี้นอกจากจะเป็นการใช้อำนาจรัฐเหนือดินแดนแล้วยังเป็นการใช้อำนาจรัฐเหนือบุคคลอีกด้วย และกฎหมายฉบับนี้มีบทลงโทษที่รุนแรงซึ่งมีทั้งโทษปรับสูงสุดไม่เกิน 20,000,000 วอน และโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน 5 ปี (มาตรา 3) ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายที่น่าสนใจ และประเทศไทยเองก็ควรที่จะออกกฎหมายในลักษณะนี้เพื่อกระตุ้นให้องค์กรภาคธุรกิจต่าง ๆ มีความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับที่มากขึ้นด้วย เนื่องจากการต่อต้านการคอร์รัปชันเป็นเรื่องที่สำคัญและเป็นประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อในด้านลบต่อภาพลักษณ์และเศรษฐกิจของประเทศไทยได้เช่นเดียวกัน

3.2.2 นิติสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับบริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด

เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการต่อต้านการคอร์รัปชัน

กรณีนิติสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับแอลจีไทยในส่วนของ การต่อต้านการทุจริตนี้ น่าจะเป็นกรณีของการติดต่อค้าขายระหว่างเอกชนด้วยกันเอง ซึ่งการติดต่อค้าขายนั้นก็ควรที่จะทำด้วยความสุจริต ไม่ทำการค้าโดยกลฉ้อฉล หรือหลอกลวงซึ่งกันและกัน หรือหลอกลวงประชาชน โดยเฉพาะการค้าขายที่หลอกลวงประชาชนนั้นถือเป็นความผิดทางอาญาอีกด้วย

สำหรับนิติสัมพันธ์ระหว่างแอลจีไทยกับเอกชนในกรณีนี้คงจะเป็นการติดต่อค้าขายภายใต้ข้อตกลงตามสัญญาระหว่างแอลจีไทยกับลูกค้าหรือคู่ค้าแล้วแต่กรณี ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล

หรือนิติบุคคลแล้วแต่กรณี และเมื่อมีกรณีที่ถูกคำของแอลจีไทยเห็นว่าแอลจีไทยทำการค้ากับตนอย่างไม่สุจริต เช่น การละเมิดข้อตกลงในสัญญา การส่งมอบสินค้าไม่ตรงตามข้อตกลง หรือกล่าวอ้างคุณสมบัติของสินค้าไม่ตรงตามความเป็นจริง เป็นต้น บุคคลหรือนิติบุคคลดังกล่าวก็สามารถฟ้องร้องแอลจีไทยต่อศาลไทยหรือศาลเกาหลีใต้แล้วแต่กรณี ซึ่งนิติสัมพันธ์นี้จะตกอยู่ภายใต้กฎหมายขัดกันของรัฐเจ้าของศาลในเรื่องที่เกี่ยวข้องนั้น ๆ

และในส่วนของแอลจีไทยเองก็มีนโยบายที่กำหนดโดยบริษัทแม่ที่เกี่ยวข้องกับกรณีนี้เช่นกัน กล่าวคือ นโยบายด้านจริยธรรม (Ethics Policy) ซึ่งจะกำหนดให้พนักงานของแอลจีไทยทุกคนจะต้องเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริงไม่ว่าจะเปิดเผยต่อบุคคลภายในหรือภายนอกองค์กรก็ตาม หรือห้ามรับของขวัญจากกลุ่มผลประโยชน์ หรือห้ามใช้ทรัพย์สินของบริษัทเพื่อประโยชน์ส่วนตัว หรือห้ามกระทำการอันส่งผลกระทบต่อผู้เป็นหุ้นส่วนหรือคู่ค้าของบริษัท และห้ามให้สินบนต่อบุคคลภายนอกไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน เป็นต้น⁴ โดยแอลจีไทยเองก็ได้มีหน่วยงานที่ดูแลให้พนักงานปฏิบัติตามนโยบายเรื่องนี้โดยเฉพาะคือ ฝ่าย Audit & Innovation ทั้งนี้ หากพนักงานของแอลจีไทยคนใดฝ่าฝืนนโยบายนี้ พนักงานคนดังกล่าวจะต้องถูกลงโทษจนถึงขั้นไล่ออกได้ ทั้งนี้ แล้วแต่ความร้ายแรงของกรณีความผิดนั้น ๆ

ในการศึกษาหัวข้อนี้ทำให้พบว่าแอลจีไทยจะมีความรับผิดชอบในเรื่องนี้ภายใต้ข้อตกลงหรือสัญญาระหว่างแอลจีไทยกับลูกค้า หรือระหว่างแอลจีไทยกับคู่ค้าแล้วแต่กรณี นอกจากนี้ ความรับผิดชอบของแอลจีไทยยังสามารถพบได้จากนโยบายภายในของแอลจีไทยเองด้วย

3.3 ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม

The UN Global Compact ก็ได้ให้แนวทางในเรื่องนี้เช่นกัน โดยให้แนวทางเอาไว้ว่าภาคธุรกิจจะต้องหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เป็นผลดีกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาและเพิ่มการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ความเสียหายที่มีต่อสิ่งแวดล้อมนี้ผู้ประกอบการจะต้องมีความรับผิดชอบต่อเอกชนและหรือต่อภาครัฐได้แล้วแต่กรณี ซึ่งกรณีนี้จะเป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชน และนิติสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชนเช่นกัน

⁴ สัมภาษณ์ อินทิรา เลียงเชื้อ, ผู้จัดการ ฝ่าย Audit & Innovation: บริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด, 25 เมษายน 2551.

3.3.1 นิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับบริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด

เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม

ประเทศไทยได้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมอยู่หลายฉบับ ซึ่งบรรดากฎหมายสิ่งแวดล้อมด้านทรัพยากรธรรมชาติและด้านมลพิษนั้นมีทั้งหมด 24 ฉบับ⁵ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของแอลจีไทยในประเทศไทยมากที่สุดนั้นได้แก่พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535

โดยพระราชบัญญัตินี้จะกำหนดลักษณะของความผิดเอาไว้ด้วยกัน 2 เรื่อง คือเรื่อง ความเสียหายจากมลพิษ และความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติ

ซึ่งคำว่ามลพิษ หมายถึง ของเสีย วัตถุอันตราย และมลสารอื่น ๆ รวมทั้งกาก ตะกอน หรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้นที่ถูกปล่อยจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือภาวะที่เป็นพิษภัยอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ และให้หมายความรวมถึงรังสี ความร้อน แสง เสียง กลิ่น ความสั่นสะเทือนหรือเหตุรำคาญอื่น ๆ ที่เกิดหรือถูกปล่อยออกจากแหล่งกำเนิดมลพิษ (มาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535)

เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงของการประกอบธุรกิจของแอลจีไทยที่ส่วนหนึ่งจะเป็นการผลิตสินค้านั้น ทำให้แอลจีไทยอาจต้องมีความรับผิดชอบจากการที่ก่อให้เกิดมลพิษนี้ได้เช่นกัน โดยเฉพาะการปล่อยของเสีย หรือการทิ้งขยะอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ซึ่งทำให้แอลจีไทยมีความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งต่อภาครัฐและเอกชน (มาตรา 96 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535)

และความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติ นั้น หมายถึง การกระทำหรือละเว้นการกระทำ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นของรัฐหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดิน (มาตรา 97 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535)

⁵ ศาลฎีกาแผนกคดีสิ่งแวดล้อม, “ประวัติแผนกคดีสิ่งแวดล้อม,”

<http://www.bizascorp.com/dika/modules/contents/print.php?master_id=1408&lang_id=1>, วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2551.

เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงในการผลิตสินค้าของแอลจีไทยแล้วพบว่าแอลจีไทยก็อาจต้องมีความรับผิดชอบต่อความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาตินี้ได้ โดยเฉพาะการใช้สาร CFC ในการผลิตสินค้าประเภทเครื่องปรับอากาศ และแม้ว่าสาร CFC ที่แอลจีไทยใช้นี้จะเป็นประเภทที่มีผลกระทบต่อธรรมชาติน้อยที่สุดก็ตามแต่ก็ยังถือว่ามีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอยู่บ้าง ทั้งนี้ ความรับผิดชอบต่อของแอลจีไทยในกรณีนี้ แอลจีไทยจะมีความรับผิดชอบต่อหน่วยงานของรัฐเท่านั้น เพราะทรัพยากรธรรมชาตินั้นเป็นของรัฐหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

3.3.2 นิติสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับบริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด

เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม

สำหรับกรณีนี้แอลจีไทยย่อมมีความรับผิดชอบต่อเอกชนด้วยตนเอง ในกรณีที่แอลจีไทยได้ก่อให้เกิดความเสียหายทางด้านมลพิษแก่เอกชนอื่น และในการฟ้องกรณีสิ่งแวดล้อมนี้จะเป็นการฟ้องในเรื่องละเมิด ดังนั้น ตามกฎหมายขัดกันจะใช้กฎหมายของถิ่นที่ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นการละเมิดนั้นเกิดขึ้น และผู้เสียหายจะเรียกค่าสินไหมทดแทนหรือทางแก้ต่างใดนอกเหนือจากที่กฎหมายไทยยอมให้เรียกได้ไม่ได้ (มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. 2481)

อย่างไรก็ดี ในการรับผิดชอบต่อสังคมในด้านสิ่งแวดล้อมนี้ แอลจีไทยโดยคำแนะนำของบริษัทแม่ ได้มีการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ นโยบายสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัย และความปลอดภัย ดังนี้

1) จัดให้มีการดำเนินกิจกรรมที่มีความสอดคล้องตามข้อกำหนด และข้อกำหนดอื่น ๆ ด้านสิ่งแวดล้อม การติดตามการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับข้อกำหนดด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย และข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กร

2) จัดให้มีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัยและความปลอดภัยภายในองค์กร เพื่อป้องกันและควบคุมไม่ให้เกิดมลภาวะทางน้ำ การปล่อยอากาศเสีย และการกำจัดของเสียที่เกิดขึ้น รวมทั้งการควบคุมและลดความเสี่ยงเพื่อการป้องกันโอกาสในการเกิดอุบัติเหตุ อุบัติการณ์ และอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อพนักงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องจากกิจกรรมขององค์กร

3) มุ่งมั่นที่จะทำการพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัยและความปลอดภัย ให้มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม การปรับปรุงประสิทธิภาพในการใช้พลังงาน ลดการเกิดของเสีย และการนำกลับมาใช้ใหม่

4) กำหนดเป้าหมายในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัยและความปลอดภัย โดยมีการวางแผนดำเนินการ และติดตามผลของการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรภายในองค์กรตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัยและความปลอดภัย

5) จัดให้มีการฝึกอบรม รวมถึงกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาและรักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มั่นใจว่าบุคลากรทุกระดับภายในองค์กร มีความเข้าใจและตระหนักถึงปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ และการกระตุ้นจิตสำนึกของพนักงานในการทำงานอย่างปลอดภัย

อย่างไรก็ดีในการจัดการดูแลตามนโยบายนี้แอลจีไทยได้จัดตั้งหน่วยงานขึ้นมา ดำเนินการโดยเฉพาะ กล่าวคือ แผนกพลังงานสิ่งแวดล้อมความปลอดภัยและอาชีวอนามัย (Energy Environment Safety and Health) ซึ่งหน่วยงานนี้จะมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการให้แอลจีไทย และพนักงานของแอลจีไทยปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องรวมถึงนโยบายของบริษัทแม่อีกด้วย⁶

นอกเหนือจากนั้นแอลจีไทยยังมีสัญญาจ้างผลิตกับผู้รับเหมา (Original Equipment Manufacturer Contract) โดยแอลจีไทยกำหนดให้ผู้รับเหมาผลิตสินค้าโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

จากข้อมูลที่ได้ศึกษาข้างต้นทำให้พบว่าแอลจีไทยได้คำนึงถึงความรับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อมพอสมควร โดยพิจารณาได้จากนโยบายภายในของแอลจีไทย รวมถึงข้อตกลงในสัญญาจ้างผลิตที่แอลจีไทยทำกับผู้รับเหมาเอง

3.4 ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

โดยความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการคุ้มครองผู้บริโภคนี้ จะเป็นกรณีที่ผู้ประกอบการ ดำเนินการธุรกิจอย่างเป็นธรรม และไม่ก่อความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้บริโภคที่บริโภคสินค้าของตน ซึ่งความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการคุ้มครองผู้บริโภคนี้มีทั้งนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชนตามกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้อง และนิติสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับเอกชนตามสัญญา หรือตามนโยบายภายในของบริษัท ดังนั้น จึงจะทำการศึกษาทั้งสองประเด็นดังกล่าว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

⁶ สัมภาษณ์ กอบชัย ดอนเมฆ, ผู้จัดการ แผนกพลังงานสิ่งแวดล้อมความปลอดภัยและอาชีวอนามัย (Energy Environment Safety and Health): บริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด, 25 เมษายน 2551.

3.4.1 นิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับบริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด

เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

นิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของแอลจีไทยในปัจจุบันนี้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ แต่การศึกษาในหัวข้อนี้จะทำการศึกษาแต่เพียงพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 เท่านั้น ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค จะมีหน้าที่ในการรับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภค ติดตามและสอดส่องพฤติกรรมของผู้ประกอบธุรกิจ สนับสนุนหรือทำการศึกษาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษาแก่ผู้บริโภค ดำเนินการเผยแพร่วิชาการและให้ความรู้และการศึกษาแก่ผู้บริโภค รวมถึงประสานงานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ และปฏิบัติการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการหรือคณะกรรมการเฉพาะเรื่องมอบหมาย

ในปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้การคุ้มครองผู้บริโภคในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการโฆษณา ด้านฉลาก ด้านสัญญา และดำเนินการเกี่ยวกับสินค้าที่อาจเป็นอันตราย เป็นต้น

เมื่อพิจารณาการประกอบธุรกิจของแอลจีไทยในปัจจุบัน ทำให้แอลจีไทยมีความรับผิดชอบต่อในด้านต่าง ๆ ภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ไม่ว่าจะเป็นด้านการโฆษณา ด้านฉลาก ด้านสัญญา รวมถึงรับผิดชอบต่อไม่ให้สินค้าที่แอลจีไทยผลิตเป็นสินค้าที่อันตรายด้วย

3.4.2 นิติสัมพันธ์ระหว่างเอกชนกับบริษัท แอลจี อีเลคทรอนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด

เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการคุ้มครองผู้บริโภค

ตามที่ได้กล่าวแล้วว่าแอลจีไทยมีความรับผิดชอบต่อในด้านต่าง ๆ ภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ไม่ว่าจะเป็นด้านการโฆษณา ด้านฉลาก ด้านสัญญา รวมถึงรับผิดชอบต่อไม่ให้สินค้าที่แอลจีไทยผลิตเป็นสินค้าที่อันตรายนั้น ทำให้แอลจีไทยจะต้องใช้ความระมัดระวังในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมาก

นิติสัมพันธ์ที่แอลจีไทยมีต่อเอกชน ที่เห็นได้ชัดก็คือกรณีสัญญาต่าง ๆ ที่แอลจีไทยทำกับลูกค้าหรือคู่ค้า โดยเฉพาะสัญญาในรูปแบบของใบรับประกันสินค้า ซึ่งถือว่าเป็นสัญญาฝ่ายเดียวที่แอลจีไทยให้กับผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าของตน ใบรับประกันดังกล่าวจะถือเป็นข้อสัญญาที่แอลจีไทยจะต้องปฏิบัติตามทุกประการ ทั้งนี้ เป็นไปตามเงื่อนไขและข้อตกลงที่กำหนดเอาไว้ในใบรับประกัน

แต่ละใบและแต่ละประเภทของผลิตภัณฑ์ ตัวอย่างเช่น ในใบรับประกันสินค้าประเภทเครื่องปรับอากาศนั้นได้ระบุว่าแอลจีไทยจะรับประกันตัวเครื่อง 1 ปี และรับประกันคอมเพรสเซอร์ 5 ปี หากเกิดความเสียหายจากการใช้งานปกติภายในระยะเวลาที่รับประกัน แอลจีไทยก็จะทำการซ่อมแซมให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือเปลี่ยนสินค้าชิ้นใหม่ให้ แล้วแต่กรณี เป็นต้น

นอกจากนั้น ความรับผิดชอบของแอลจีไทยต่อเอกชนนี้ ยังมีกรณีของการให้บริการหลังการขายอีกด้วย

ทั้งนี้ ในการประกอบธุรกิจของแอลจีไทย ย่อมไม่อาจหลีกเลี่ยงการถูกร้องเรียนจากผู้บริโภคได้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการโฆษณา หรือคุณภาพของสินค้า โดยเฉพาะเรื่องคุณภาพของสินค้านั้นแอลจีไทยก็เคยมีกรณีที่ผู้บริโภคได้ร้องเรียนต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเช่นกัน

สำหรับความรับผิดชอบของแอลจีไทยในเรื่องนี้ แม้ว่าจะไม่มีนโยบายภายในที่เป็นลายลักษณ์อักษรกำหนดแนวปฏิบัติไว้ชัดเจน แต่แอลจีไทยก็ไม่ได้ละเลยต่อการร้องเรียนของผู้บริโภคแต่อย่างใด เพราะหากปล่อยไว้จะส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ขององค์กรได้ นอกจากนี้ แอลจีไทยยังมีฝ่ายบริการลูกค้า (Customer Service) ที่เป็นหน่วยงานที่ให้บริการ ให้คำแนะนำ รวมถึงรับเรื่องร้องเรียนจากผู้บริโภคที่ซื้อสินค้าของแอลจีไทยด้วย

ในหลายกรณีที่ฝ่ายบริการลูกค้า (Customer Service) สามารถที่จะเจรจาตกลงกับผู้บริโภคที่ร้องเรียนได้โดยไม่เป็นคดีความ ไม่ว่าจะเป็นผู้บริโภคนั้นจะได้อธิบายเรื่องร้องเรียนกับฝ่ายบริการลูกค้า (Customer Service) โดยตรง หรือเป็นการร้องเรียนโดยผ่านสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคก็ตาม แต่ในกรณีที่ฝ่ายบริการลูกค้า (Customer Service) ไม่สามารถเจรจาหรือทำข้อตกลงกับผู้บริโภคที่ร้องเรียนได้ ฝ่ายบริการลูกค้า (Customer Service) ก็อาจส่งเรื่องต่อไปยังผู้บริหารที่ดูแลสินค้าแต่ละประเภท (Product Manager) ให้เป็นผู้เจรจาและทำความเข้าใจ

อย่างไรก็ดี มีบางกรณีที่ทั้งฝ่ายบริการลูกค้า (Customer Service) และผู้บริหารที่ดูแลสินค้าแต่ละประเภท (Product Manager) ไม่อาจเจรจาหรือทำข้อตกลงกับลูกค้าได้ ก็จะส่งเรื่องต่อมายังฝ่ายกฎหมาย เพื่อดำเนินการชี้แจงในข้อกฎหมายกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคหรือกับผู้บริโภคโดยตรง แล้วแต่กรณี แต่ปัจจุบันก็ยังไม่เคยมีกรณีที่ผู้บริโภคฟ้องร้องแอลจีไทยในศาลเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพสินค้าแต่อย่างใด แต่ในอดีตก็เคยมีกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้มีคำสั่งให้แอลจีไทยชำระค่าปรับเช่นกัน ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการลงโฆษณาเกินความเป็นจริงของสินค้าประเภทหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากช่วงเวลานั้นผู้ผลิตสินค้าในชนิดและประเภทเดียวกันกับสินค้าของแอลจีไทยนี้ก็ถูกสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครอง

ผู้บริโภคสั่งให้เสียค่าปรับทั้งหมด เนื่องจากผู้ผลิตทุกรายได้มีการลงโฆษณาในข้อความที่มีลักษณะเดียวกันกับที่แอลจีไทยได้ลงโฆษณานั้นเอง

ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาความรับผิดชอบในด้านการคุ้มครองผู้บริโภคของแอลจีไทย ที่มีต่อเอกชนด้วยตนเองนั้นพบว่าแอลจีไทยมีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคตามข้อกฎหมายในสัญญาการค้าคือใบรับประกันสินค้า และความรับผิดชอบต่อหน้าที่งานปกติของฝ่ายบริการลูกค้า (Customer Service) หรือผู้บริหารที่ดูแลสินค้าแต่ละประเภท (Product Manager) หรือฝ่ายกฎหมาย เพื่อประสงค์ที่จะรักษาภาพลักษณ์ขององค์กรและส่งเสริมให้องค์กรมีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้น และเมื่อองค์กรมีภาพลักษณ์ที่ดีแล้วก็จะส่งผลให้สินค้าของบริษัทได้รับการตอบรับที่ดีจากผู้บริโภคในวงกว้างขึ้น

อย่างไรก็ดีจากการศึกษาความรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสิทธิมนุษยชน การต่อต้านการคอร์รัปชัน สิ่งแวดล้อม และการคุ้มครองผู้บริโภคแล้ว พบว่ากฎหมายภายในของไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันก็ยังไม่เพียงพอที่จะควบคุมให้ภาคธุรกิจในประเทศไทยมีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมเท่าที่ควร และเมื่อภาคธุรกิจไม่รับผิดชอบต่อสังคมก็ต้องมีกฎหมายออกมาบังคับให้ภาคธุรกิจมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่มากขึ้น ซึ่งกฎหมายดังกล่าวนั้นอาจจะออกโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยไม่จำเป็นต้องเป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติก็ได้

และในการศึกษาความรับผิดชอบของแอลจีไทยในบทนี้ทำให้พบว่าแอลจีไทยมีความพยายามที่จะนำเอาหลักความรับผิดชอบต่อสังคมมาใช้ด้วยวิธีการกำหนดในข้อสัญญาที่ทำกับผู้รับจ้างหรือผู้รับเหมาหรือคู่ค้าหรือลูกค้าแล้วแต่กรณี รวมถึงการกำหนดในสัญญาที่เป็นรูปแบบของใบรับประกันสินค้า และกำหนดไว้ในนโยบายภายในของบริษัทด้วย ซึ่งทำให้เห็นว่าแอลจีไทยมีความตระหนักถึงเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่พอสมควร

โดยความรับผิดชอบต่อสังคมของแอลจีไทยนี้ย่อมจะเป็นไปภายใต้หลักกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ซึ่งจากการศึกษาข้างต้นจะพบว่าการที่แอลจีไทยจะมีความรับผิดชอบต่อรัฐไทยก็ย่อมเป็นไปตามกฎหมายมหาชนของไทยเพราะเป็นรัฐที่รับการลงทุน ในขณะที่ความรับผิดชอบต่อเอกชนย่อมเป็นไปตามหลักกฎหมายขัดกัน ซึ่งเอกชนในที่นี้จะหมายถึงลูกค้าของแอลจีไทยซึ่งอาจจะไม่อยู่ในประเทศไทย รวมตลอดถึงบุคคลภายนอกที่ได้รับผลกระทบจากแอลจีไทยทั้งหมด แต่ความรับผิดทางสัญญาก็ย่อมเป็นไปตามเงื่อนไขของสัญญา แต่ในส่วนของละเมิดนั้นก็ย่อมเป็นไปภายใต้กฎหมายละเมิดที่ถูกชี้โดยกฎหมายขัดกัน และพึงสังเกตว่าความรับผิดตามสัญญาและละเมิดนี้จะผูกพันไปถึงบริษัทแม่ด้วย ทั้งนี้ จะเป็นไปตามหลักการไม่คำนึงถึงความเป็นนิติบุคคล (Piercing the Corporate Veil) ซึ่งจะได้ศึกษาในบทต่อไป

อย่างไรก็ดี เมื่อได้ทราบถึงบรรดาความรับผิดชอบต่าง ๆ ของผู้ประกอบการในประเทศไทย โดยเฉพาะแอลจีไทยแล้ว ก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงการจัดการความเสี่ยง กรณีที่ผู้ประกอบการโดยเฉพาะผู้ประกอบการที่เป็นคนต่างด้าวได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมไทย และประเทศไทยแล้ว ย้ายไปประกอบการในประเทศอื่น ๆ ซึ่งการจัดการความเสี่ยงนี้คงจะหนีไม่พ้นการใช้กระบวนการยุติธรรมเข้ามาแก้ไขเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยกระบวนการที่วันนี้ได้แก่กระบวนการทางศาลและอนุญาโตตุลาการนั่นเอง

นอกจากนี้ เนื่องจากในบทที่ผ่านมาได้ทำการศึกษาปัญหาสิทธิสัมพัทธ์ตามกฎหมายมหาชนในเรื่องการเข้าสู่ตลาด (Market Access) เสรีภาพในการประกอบธุรกิจ และในบทนี้ก็ได้ศึกษาในเรื่องความรับผิดชอบในการประกอบธุรกิจแล้ว ดังนั้น ในบทต่อไปผู้เขียนจึงจะทำการศึกษาเกี่ยวกับการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ซึ่งถือว่าเป็นอีกหนึ่งปัญหาของนิติสัมพันธ์ตามกฎหมายมหาชน เช่นกัน